

מסורת הש"ס

(א) [אולו שיליה יע"י],
(ב) [מחיתו כפ"י], (ג) [נעלי יע"י],
(ד) [מחיתו כפ"י], (ה) [נעלי יע"י],
(ו) [נעלי יע"י], (ז) [נעלי יע"י],
(ח) [נעלי יע"י], (ט) [נעלי יע"י]

תורה אור השלם

1 ואם יתקפו האדני
השנים יעמוד נגדו ויחזיק
המשלש לא במחצה
יתקף: קהלת יב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה יתקפו יו
דלא חשיב כל כך אפי' אי
היו:

מוסף רש"י

מדת סדרו. וזו נהנה חס
חסר (ועי' יב) לא היו עושין
טובה (מחיתו כפ"י) של של
(ועי' יב) (ועי' יב) (ועי' יב)
מחיתו כפ"י (ועי' יב) (ועי' יב)
מחיתו כפ"י (ועי' יב) (ועי' יב)
מחיתו כפ"י (ועי' יב) (ועי' יב)
מחיתו כפ"י (ועי' יב) (ועי' יב)

מוסף תוספות

א. שאמר ר' אשיעאי דבר
ואתו ושאלו לר' ביסא,
לכך קרי עליהו חזות
המשולש לא במחצה יתק
לעולם כדאמרין בעלמא
(ב"מ פה) כיון שאדם
לומר ואלו רבני וכן חזו
מכאן הו"ל תורה חזו
על אכסניא שלה דודיש
מואני זאת בריהו גרי. מוס'
מחיתו כפ"י. ב. שאע"פ
שהחליף צר כיון שהוא
למטה מר' אמת הרי הוא
רואה בחצר חבירו דרך
הליכתו בבית בלא חזות
ראשו בחלון וכו' ומתני'
דקאמר בחלון המצרי
שאין לו חזות, בחלון
שהוא למעלה מר"א,
ולצור (ואו לארחה) יש לו
חזוקה אפי' שהיא למעלה
מר"א ואין שם חזוקה ראי',
דאיבעי ליה למחזיר כד
שלא יצריכו להחזיק ד"א
אם יבא לבנות כניו, אבל
בחלון המצרי כיון דלא
בבית מימר אמר כשארזה
לבנות כניו ויטות חלון
שלא פתחו על דעת
קביעות. רעני יוה.
ג. שלא יתלה בזיו ולא
יפחש בשם ד. ט. אבל
בפתח חזוקה מוס' חזוקה
להשתמש בן דברים
כדברים. טו. ואפי' לרב
יהודה (נט) דלית ליה ביה
חזוקה ראי' מיט' דאמר
מודרנא אפי' ותינתא וכו',
ה"מ בזיו פחות מטפח
וכו' אבל כשחזר חזק וכו'
מסדרין עליו כלים ולא
אפי' ליתבדד ביה שרידי
אפי' לח"ס. כו. בריהו
חזוקה זה ויעבד עליו
מלכותו תחתיו ותלביבה
למעלה מן הדיו וכו'. עוד
ניל שיכול בעל הצד
למחות משום חזוקה ראי'
רעני יוה. ז. עי' בביט
יוה טעם דלון יכל למחות.

רבינו גרשום

המוחילה. היינו צור גדול
שנחת נגד כל הבית אם
מקלחת מים לחצר חבירו יש
לו חזוקה לפי שהיא גדולה;
בשלמא לחצר חבירו לישני
קמאי שפיר. ודלמא לא
לו חזוקה מרוב אמת ושם
היה ארוך משאר קמאי
במוחילה שיש לה חזוקה:

המוחילה יש לה חזוקה. וצמאי דקמאי המרצו אין לו חזוקה קאמר
אבל המוחילה יש לה חזוקה: בשלמא למאן דאמר הנך פרטי שפיר.
לשמואל דאמר אין לו חזוקה מרוב אמת שפיר אלטרין למימר
אבל המוחילה יש לה חזוקה דדבר קציעות הוא ואין רגילין לעקרה

נמקום למקום וכן דר' חנינא שאם
היה ארוך מקצרו אבל המוחילה יש
לה חזוקה ואין מקצרין אותה: אלא
למאן דאמר. גבי מרצ דלהכי אין
לו חזוקה שאם רצה לבנות תחתיו
בונה מאי שנא מוחילה דקאמר יש לו
חזוקה שאין צוין תחתיה מאי נפקא
ליה מיהא לבעל מוחילה אי בני בעל
חצר תותה הא לא מפקיד מידי ובעל
חצר לא שעבד לו חזירו למחילתו
לדבר שאינו מוזק לו: של צנין.
אזניס: דאמר לא יניחא לי. שחזנה
תחתיה: דסייעתא אשיעאי. כלומר
מוחילה שלי תפול לקול מקצות והגרון
וכל כלי ברזל צהצות צנין. אבל בני
מרצ (א) לא חשיב כל כך אפילו
היו של צנין בונה תחתיו אי נמי הא
דקא מפליג מן מרצ המוחילה היינו
מאוס דקמס צנין של עין וקמס
מוחילה של אזניס: אינו. של
שופטין: לדידי נמי קני לי מאי
דאיגור. להשקות צהמתיי שעל
מנת כן מתרליי לך ודמי למקח
וממכר שאני שעבדתי לך חזירי
בשלי מימך ואם אמת חזר כך רג
לא לחזור צי: מעבד. על בעל חזק
אינו מעבד. דלא שעבד לו מימינו
אלא כל ימי שהיו יורדין לחצירו:
אולו שיליה לרבי ביסא. אצוי של ר'
חמא חזקו של רבי אושעיא: לא
במהרה יתק. כדדרישין נמי (ב"מ
דף פה). מפי ורען ומפי זרע ורען
היות קמאי ומפי ורען ורען ורען
(ג) ור' מרדכי שיליה מורה מחרת
על אכסניא שלה: זה ר' אושעיא.
שאמר חזקו: חזוקין. שליבות
אשקלויי"ש: וקצעי גמרל מ"ש גבי
חולס דלא קמפרש. מתני' שיעורא
כי היכי דקמפרש גבי חלון: משום
דקצעי לאפילו רבי יהודה. גבי

חלון הוצרך ת"ק לפרש שיעורו: א"ר יורא למטה מד' אמות. מקרקע
הבית קמאי מחזיר חזקו י"ש לו חזוקה דכיון דליכא חזקאי מהני שהוא
גדול ונמוך ויכולין להסתכל ממנו צחצר יש לו חזוקה שלא היה זה
מניחו לעשות אלא ודאי צרשותו עשה ואם בא שכונו לבנות הדין
להתרחק דמתן (לעל דף כב). החלויות מלמעלה ומלמטה ומכנגד ד'
אמות ואם בא עכשיו אחד מהן לפתוח חלון זכרי למטה מד' אמות
מקרקע הבית שכונו יכול למחות צידו ומעכוו שלא יפתח: **למעלה מד'**
אמות. מקרקע הבית אין לו חזוקה דאין חזקו מקפיד וכשצונה שכונו
אין יכול לעבד עליו ולומר לו הרחק צנין מן החלון שלי שלא תאפיל
עלי שיכול לומר לו מרוב אמת שאין לך חזוקה ואם אין לו חלון שם
וציקש עכשיו לפתוח חלון למעלה מד' אמות אין יכול שכונו למחות
צידו ולמנעו. ודוקא חלון זכרי אבל חלון המצרי צין מלמעלה מד"א
צין מלמעלה אין לו חזוקה ובה אין יכול השכן למחות: **ור' אילעא אחר**
אפילו למעלה מד' אמות. אע"ג דלית ליה חזוקה יכול למחות לבתמי עשות שכונו שם חלון דמפרש טעמא לקמיה זימנין דמותרת שרשיפא
וקא חזית צבית. **ור'** יורא לא חייש להכי דלא חזיקי אינשי כולי האי למיעבד הכי: **מודס דסוס.** אין מהנה לחצירו אע"פ שאין חסר צכך
כלום. לר"י כופין דלמעלה מד' אין מניחין אותו למחות שהרי אינו חסר כלום ולרבי אילעא אין כופין ויכול למחות: **ושאני כהא.** דליכא
חסרון: **שרשיפא.** ספק: **ההוא דאסא וכו'.** רואה היה לעשות חלון זכרי למעלה מד' אמות וחזקו היה מותר צידו: **עצדי ליה כר'**
אילעא. אלמא הכי הלכתא: **אמר שמואל ולאורה אפילו כל שהוא יש לו חזוקה.** חלון העשוי ליכנס ממנו חזר במקום אפל לא בעינן
חלון זכרי אלא אפילו כל שהוא יש לו חזוקה דחלון העשוי לאורה מילתא דקציעותא דכל הימים אדם נצרך לאורה וכיון שעשה חלון זה לכל
הימים עשאו והיה לו לבעל חצר למחות בתוך ג' ומדלא מיחה איכא למימר דצרשותו עשה ומתני' לאו בחלון העשוי לאורה מיירי אלא בחלון
העשוי לשמור גנות ופירדסיס דרך החלון: **בתרני' היוז עד טפח יש לו חזוקה.** מי שיש לו כותל סמוך לחצר חזקו והוא ציון
טפח בולט מכתלו לחצר חזקו ואין בעל החצר יכול לבנות שם צנין לקמור את היוז דכולי האי לא היה צניק ליה בעל
החצר להוציא וזי טפח בחצרו בלא רשותו שהרי יכול למחות דקדתי ואילו ומדלא מיחה בתוך ג' איכא למימר דצרשותו הוציא:

אלא למיד שאם בא לבנות תחתיו. של מרוב: מאי נפקא ליה מיהא. לבעל המוחילה
אין חזוקה בחצר כשיעור טפח. שאלמלא שיש לו חזוקה בחצר לא היה מניחו להוציא בה זיו כשיעור טפח: מפני שיכול

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא נט.

במוחילה של בני עסקינן. אבל מרצ סתמו של עץ ואין עושין
אותו של צנין וא"ת וליפול במוחילה עצמה צין של
צנין לשל עץ וי"ל דניחא ליה צמתינן לאשמועינן צמרו דיש למקומו
חזוקה: **והחזק המשוש'א** לא במהרה יתק. כמה היו שהן
ואצותיהם ואצות אצותיהם היו
תלמידי חכמים ולא קאמר עליהם
החזק המשוש'א אלא הכל היינו
טעמא לפי ששלשן ראו זה את זה א'
והא דמוכרי ר' אושעיא קודם רבי
חמא אציו במחלוקת לפי שהיה גדול
יותר מדאי כדאמר (עירובין דף נג.)
לנן של (ר' אשעיא) כפחמא [היכל]
זה ר' אושעיא ואמר נמי ר' אושעיא
דדורו כר"מ דדורו שלא יכלו חזקו
לעמוד סוף דעמו:

למטה מד' יש לו חזוקה. ר"ת
מפרש דאיירי בחלון
מזרית א' אבל בחלון זכרי או שעשוי
לאורה שהוא דבר קציעות אפילו
למעלה מארבע אמות יש לו חזוקה
והניא ראי' מדתניא לעיל (דף כב):
החלונות צין מלמעלה צין מלמעלה
ד"א ומי ענה מלמעלה שלא יעמוד
ויראה אלמא אפי' למעלה מד' אמות
יש לו חזוקה כיון דהוי דבר קציעות
ואומר רש"י דאין נראה משם
ראיה דאף על פי שהוא יותר מד'
אמות לעומד בחזק לעומד צפניס
לא היו למעלה מארבע אמות כגון
שאותן חלונות בעליהם אי נמי מיירי
כגון שיש לו עדים או שטר:
עד טפח יש לו חזוקה ויכול למוחות.
אפילו בעל הגג צבעל החצר
דאין לומר דוקא צבעל החצר צבעל
הגג אבל צבעל הגג צבעל החצר לא
יכול למחות דהא קמאי צפניס פחות
מטפח אין יכול למחות ומפרש רב
הוא היינו צבעל הגג צבעל החצר
אבל צבעל החצר צבעל הגג יכול
למחות אלא על כרחך צפחא אפילו
צבעל הגג יכול למחות צבעל החצר
וטעמא דצפחא יכול למחות דברים
גדולים המכבדים יכול הכותל או אם

יניח עליו כלי מלא מים וישפך ויתקלקל הכותל ובעל החצר יכול
למחות משום חזק ראי' ו' ולמאי דק"י בגמרא למימר דבר יהודה
לית ליה חזק ראי' מכל מקום כשישים כלי מלא מים פעמים שיפול
ויטטש כל החצר ופעמים שיפול על ראש צבעל החצר ומיירי תוך
ג' אבל אחר שהחזיק אין יכול למחות צבעל החצר צבעל הגג ועוד
לפרש דדוקא אחר ג' איירי ויכול למחות צבעל הגג צבעל החצר ולא
מטעם דפרישית אלא משום דיש לו תשמיש לצבעל הגג על היוז
רואה להשתמש בו כל שעה ולא יניח את צבעל החצר להשתמש בו
אבל בחזק ג' שלא החזיק אין יכול למחות צבעל החצר אבל צבעל
החצר צבעל הגג יכול למחות ויהי כמו לרצ הווא צפחמא מטפח והא
דמפליג צין טפח לפחות הא צבא תליא דצטפח דמהני ביה חזוקה יכול
למחות צבעל החצר אבל צפחמא מטפח דלא הווא חזוקה אין יכול למחות ו'
ואפילו

אין חזוקה בחצר חזקו ראי' ו' ויורא לא חייש להכי דלא חזיקי אינשי כולי האי למיעבד הכי: **מודס דסוס.** אין מהנה לחצירו אע"פ שאין חסר צכך
כלום. לר"י כופין דלמעלה מד' אין מניחין אותו למחות שהרי אינו חסר כלום ולרבי אילעא אין כופין ויכול למחות: **ושאני כהא.** דליכא
חסרון: **שרשיפא.** ספק: **ההוא דאסא וכו'.** רואה היה לעשות חלון זכרי למעלה מד' אמות וחזקו היה מותר צידו: **עצדי ליה כר'**
אילעא. אלמא הכי הלכתא: **אמר שמואל ולאורה אפילו כל שהוא יש לו חזוקה.** חלון העשוי ליכנס ממנו חזר במקום אפל לא בעינן
חלון זכרי אלא אפילו כל שהוא יש לו חזוקה דחלון העשוי לאורה מילתא דקציעותא דכל הימים אדם נצרך לאורה וכיון שעשה חלון זה לכל
הימים עשאו והיה לו לבעל חצר למחות בתוך ג' ומדלא מיחה איכא למימר דצרשותו עשה ומתני' לאו בחלון העשוי לאורה מיירי אלא בחלון
העשוי לשמור גנות ופירדסיס דרך החלון: **בתרני' היוז עד טפח יש לו חזוקה.** מי שיש לו כותל סמוך לחצר חזקו והוא ציון
טפח בולט מכתלו לחצר חזקו ואין בעל החצר יכול לבנות שם צנין לקמור את היוז דכולי האי לא היה צניק ליה בעל
החצר להוציא וזי טפח בחצרו בלא רשותו שהרי יכול למחות דקדתי ואילו ומדלא מיחה בתוך ג' איכא למימר דצרשותו הוציא:

אלא למיד שאם בא לבנות תחתיו. של מרוב: מאי נפקא ליה מיהא. לבעל המוחילה

עין משפט נר מצוה

רעא א מיי פ"ח מהל'
ממס ה"ל א סמג
עשין פ"ח מ"ח ס'
קנא ע"פ י:
רעב ב מיי שם ה"ל ד
טו"ע שם ע"פ י:
רעב ג מיי שם פ"ח ה"ל ו
א סמג עשין א' טו"ע
מ"ח ס' קנא ע"פ י:
רעב ד מיי שם ה"ל
טו"ע שם ע"פ י:
רעב ה מיי שם ה"ל ו
א סמג עשין א' טו"ע
מ"ח ס' קנא ע"פ י:
רעב ו מיי שם פ"ח ה"ל ב
סמג עשין פ"ח טו"ע
מ"ח ס' קנא ע"פ י:
רעב ז מיי שם פ"ח ה"ל ג

לעזר רש"י

אשקלויי"ש
[אשקלוי"ש]. מדרגות.

רבינו גרשום

וחל מקבל הוא מימי
שלו בתוך שם בניו: הכא
במוחילה של בנין, שעשויה
מן אבנים ומן סיד עסקינן
דאמר ליה בעל המוחילה לא
ביתא לי דיתרעא אשיתא.
נחתא יעב בבנין למוחילה
יקלקל אותה. ואם לא
יהיה ריוח למים לקלקל
ולצאת ישתור שם במוחילה
ויקלקל הכותל: לדידי קני
לי ממיא דאגור. יקבלן
ולעשות מזה צרכי: רבי
אשעיא אומר מעבד. לו
שלא לטותמו: ו' אושעיא
שאמר דמעבד כמו שאמר ר'
ביסא דקני חזקו שלישי לו:
שאין לו ר' חזוקין. מעלות:
אין לו חזוקה: אם יש לו
מכל בחצר חזקו כמו שפיר
מחמתיה שמשפח בחצר:
מי שגב סולל דלא קמפרש.
במתני' איהו סולס: ר' יורא
אמר אדר' הירדחמתי קאי
ואמר למטה מד' אמות אי
איכא חלון בחצר חזקו יו
לחזוקה ויכול למחות משום
היוק ראי' ואי לא מיחה
יש לו חזוקה: ואי למעלה
מד' אמות קאי. וליכא חזק
ראיה אין לו חזוקה מפני
אין יכול למחות ואי
לומעלה מד' אמות קאי
הואיל דלא מוקי ליה חזק
אין לו חזוקה מפני שאין יכול
למחות לכך שחק אבל לא
מחזיר: ו' אילעא אומר אפי'
למעלה מד' אמות אין לו
חזוקה. דלכך שחקינן דלא מוקי
ליה. ויכול למחות ולעבד
לו מתי שירצה: בכופין על
מדת סדרו. דבר שאין מוקי
לו ומעלה מד' אמות קאי
למעלה מד' אמות ר' יורא
סבר כופין שלא יעבד להכי
קאמר שאין יכול למחות
ור' אילעא סבר יכול למחות
קסבר דאין כופין: וכולי
עלמא. ואפי' ר' אילעא
אמר דכופין: אי הכי אמאי
אמר דיכול למחות. דאמר
היוז יזימנין דמותרת מידי
תחתיו עד דקיימא חזקו חלון
וחזית מינאי ותסתכל כלום
מה בשחצירי: ההוא דאחא
לקמיה דר' אמי. שהיה לו
חלון בחצר חזקו ראי' למעלה
מר"א ואין שם חזוקה ראי',
דאיבעי ליה למחזיר כד
שלא יצריכו להחזיק ד"א
אם יבא לבנות כניו, אבל
בחלון המצרי כיון דלא
בבית מימר אמר כשארזה
לבנות כניו ויטות חלון
שלא פתחו על דעת
קביעות. רעני יוה.